

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

Περίοδος 2019-2020

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΛΓ' ΚΥΚΛΟΣ

Συνάντηση 30^η

Πέμπτη, 2 Ιουλίου

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

Κύκλος Δ'

Σπαρτιατική Τριλογία

Συνάντηση 13^η

Παρασκευή, 3 Ιουλίου

Συμπληρωματική Ειδική Εκδήλωση

Κυριακή, 5 Ιουλίου

I

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

*Συγκριτικές Διαχρονικές
Μεταφιλοσοφικές Έρευνες
στην Ανθρώπινη Μοίρα*

Μέρος II

Ειδική Μορφολογία της Ιστορικότητας

Η τρίτη κοσμοϊστορική Επανάσταση του ανθρώπου, το στήσιμο του Δωρικού άξονα του Κάλλους, απεικάλυψε κατά βάση την αιωνιότητα ως αχρονία, και όχι ως μακρά ή «οσονδήποτε μακρά» και ά-πειρη διάρκεια. Η αιωνιότητα είναι το αδιάστατο κέντρο που συνέχει τις διαστάσεις του χωροχρόνου, που οι διαστάσεις αυτές είναι η εκδίπλωσή του, το ξετύλιγμά του. Έτσι το Είναι, η ουσία της αιωνιότητας, φαίνεται, προβάλλεται, ξεγυμνώνεται ως Κάλλος. Αιώνιο είναι το Είναι, και το Είναι είναι τέλειο, γιατί αν ήταν ατελές και του έλειπε κάτι, δεν θα υπήρχε, γιατί που θα βρει

το ατελές την δύναμη να υπάρξει αφού δεν μπορεί να επιτύχει την ολοκλήρωσή του; Κάλλος είναι η τελειότητα του όντος, όπως στο ανθρώπινο σώμα.

Αιωνιότητα, Είναι, Τελειότητα, Κάλλος είναι το ίδιο πράγμα, ονομαζόμενο κατ' αντίστιξη προς όψεις της μεριστής ύπαρξης όπως την βιώνουμε από μέσα. Έτσι σε αντίθεση προς την χρονικότητα της ύπαρξης το Απόλυτο ονομάζεται Αιώνιο, σε αντίθεση προς το γίνεσθαι και την μεταβολή της μεριστής ύπαρξης ονομάζεται Είναι, σε αντίθεση προς τον αγώνα ολοκλήρωσης των ατελών όντων καλείται Τελειότητα, και σε αντίθεση προς το πάθος και την οδύνη της ύπαρξης αγλαΐζεται ως Κάλλος. (Το Κάλλος μειδιά, όπως και οι ταφικοί ακόμη Κούροι της αρχαϊκής εποχής, με την χαρά του «τέλους» της ακμής του κάλλους στην μορφή τους, αποτυπωμένη σε πρόσωπο και σώμα. Γι αυτό στον Απόλλωνα δεν ταιριάζει θρήνος και οδύνη).

Αλλά πάλι, όπως τα ονόματα της νέας από-κάλυψης σημαίνουν το ίδιο πράγμα, έτσι και τα ονόματα του άμεσου βιώματος της ύπαρξης από τον άνθρωπο, χρόνος και γίνεσθαι και ατελές και πεπονημένο, εκφράζουν έναν και τον αυτόν κόσμο μας. Και ξανά τα δυο είναι Ένα, ο Θεός και ο Κόσμος, το κεκρυμμένο και το αποκεκαλυμμένο Μυστήριο.

Ο Κλασσικός Ελληνισμός στην Δωρική ουσία του ορίζεται από τρεις ταυτόσημες εκφράσεις. Θρησκευολογικά είναι ο Απόλλων. Μεταφυσικά είναι η Μορφή (με την ειδική έννοια της Ελληνικής Μορφής). Υπαρξιακά είναι ο Έρως του Κάλλους. Αναλύω επανειλημμένα στις μελέτες μου την σχέση των τριών αυτών ισοδύναμων παραγόντων στην ορίζουσα του Ελληνισμού.

Βιώνουμε την ύπαρξή μας ως κατακερματισμένης και λαχταράμε την ολοκλήρωσή μας. Είμαστε σπαράγματα. Εξ ου οι μύθοι του διαμελισμού Όσιρι και Διονύσου-Ζαγρέως, του κατασπαράγματος του Αδώνιδος, του ευνουχισμού του Άττι, της αιματοχυσίας του Υάκινθου.

Διαδεδομένη σε όλη την ανατολική Μεσόγειο με την ενδοχώρα της, κύριο γεωπολιτικό πεδίο της ιστορίας, είναι ακολούθως η λατρεία του νεαρού άρσενος θεού, μαρτυρούντος, θνήσκοντος και ανισταμένου, κατατεμαχιζόμενου και επανολοκληρουμένου, ταυτόσημου προς τον Δαίμονα

του μεγάλου Ενι-αυτού, άπαυστα επανακυκλούμενου κατ' έτος. Η σημασία του έγκειται στην λύτρωση από τον φόβο του γίνεσθαι, τον τρόπο για την ασταμάτητη μεταβολή, τον εφιάλτη της διάσπασης της πολλαπλότητάς, μεταβλητικότητα και πολλαπλότητα κοσμική και ανθρώπινη, μακροκοσμική και μικροκοσμική. **Ο ρυθμός του χρόνου είναι η περίοδος, και αυτή σταθεροποιεί τον κόσμο και ησυχάζει τον άνθρωπο.**

Σταθεροποίηση και εφησυχασμός είναι υπόθεση και ανάγκη αρσενική. Η θήλεια φύση είναι αφ' εαυτής πηγή σταθερότητας, όπως η γη που παραμένει αναλλοίωτος «φορούσα» την μεταβολή. Το ανδρικό όμως πέταγμα είναι επικίνδυνο. Στα πλαίσια της θεμελιώδους θρησκευτικότητας της Μεγάλης Θεάς Μητέρας, Κυρίας της γονιμότητας (αφού η γυναίκα γεννάει και τρέφει και ανατρέφει), αναπτύσσεται λοιπόν η λατρεία του νεαρού άρρενος, του Μεγάλου Δαίμονος, του «Μέγιστου Κούρου», που αρχικά είναι γιός της μάνας. Η σχέση μητέρας – υιού είναι η βασική σχέση των δυο φύλων (η μάνα ως κουροτρόφος), η συζυγική σχέση είναι δευτερογενής. Γιατί στον κόσμο της Χθόνιας Γονιμότητας, η Μεγάλη Μητέρα είναι η πρώτιστη αρχή, το Θήλυ, όπως η Γη, γεννά και τρέφει, το Άρρεν γεννάται και τρέφεται.

[Δείτε την μελέτη μου «Ο Μονισμός του Σκότους και ο Δυισμός Πέρατος – Απειρίας» στο *Περί Τέλους*, 1996, σελ. 111 – 192.].

Όσο ισχύει το μυστηριακό βίωμα της Νεολιθικής Επανάστασης, βαθειά στο υπαρκτικό ρίζωμα του ανθρώπου, ακόμη και ο Κύριος των Δυνάμεων, σύζυγος της Μεγάλης θεάς, είναι πάρεδρος της Κυρίας, όπως στο πανάρχαιο λατρευτικό αφίδρυμα του ναού της Ήρας στην Ολυμπία, ο Ζευς άρτι γενειάζων με περικεφαλαία παρίστατο ορθός παρά την καθήμενη ένθρονο Ήρα.

Ακόμη και η Μεταλλική Επανάσταση, το βίωμα του Κυρίου των Δυνάμεων, της βιάζουσας Ισχύος, δεν μπόρεσε να μετατοπίσει την Μεγάλη Μητέρα από τον κεντρικό θρόνο της, ιδίως στην δικαιοδοσία της στα Μυστήρια της ζωής και του θανάτου. Κατά την εποχή του Χαλκού στον Ελλαδικό χώρο, η θρησκευτικότητα είναι της Μεγάλης Θεάς, ενώ η κοινωνική, πολιτική και οικονομική πραγματικότητα είναι του Άρχοντα, του Άνακτα.

Αυτό που δεν έκανε η σώζουσα Βία της Δύναμης, πραγματοποίησε η μαγεία του Άνθους, η εθελοδυναστεία του Κάλλους.

Η έμφαση τώρα πέφτει στον Κούρο της τελειότητας. Μάνα και αδελφή γίνονται πάρεδροι του Απόλλωνα στη Δελφική Τριάδα, αντιστροφή της Λελεγικής των Διδύμων – Διοσκούρων παρέδρων της Ελένης – Αφροδίτης που και αυτή αναδεικνύεται σε φαλλικό συμβολισμό. (Ανάγλυφα Διοσκούρων και της Λελεγικής Τριάδας στο Μουσείο της Σπάρτης). Σε σχέση δε με τον

Πατέρα, είναι ο Υιός Θεός που απο-καλύπτει τον Πατέρα Θεό, στον Απόλλωνα όπως και στον Χριστό.

[Δείτε τις σχετικές μελέτες μου στον ιστότοπο, τμήμα Research Projects, κατηγορία «Στο Μουσείο της Σπάρτης»].

Ο Ελληνισμός επέβαλλε στην πρώτη χιλιετία π. Χ. το Άρρεν στην οντολογική και υπαρξιακή εστιακή θέση σε τρεις θεμελιώδεις εκδοχές.

(Το Άρρεν που ίσταται κατακόρυφα με τον άξονά του ανυσματικό προς τα άνω και κάθετο προς την κίνηση και δράση στο πεδίο του χωροχρόνου – ακόμη και στον σωματότυπό του σε αντίθεση προς το γυναικείο σώμα που αναστέλλει με την καμπυλότητα και συγκεντρώσεις μαζικού όγκου την άνω τείνουσα ορμή -, το άρρεν που λαχταρά, στην χαρακτηριστική για τον Ελληνισμό εφηβεία του ιδιαίτερα, να πετάξει πάνω από τις ανάγκες του χρόνου και τις μέριμνες των τριών πυλώνων των χρονικών αναγκών).

Ο νεαρός θεός που διαμελίζεται και ανασυνίσταται, που θνήσκει και ανασταίνεται, αποκτά την περιωπή του Διονύσου και περί αυτόν πια περιστρέφεται η Μυστηριακότητα, παρεισφρύων πρώτα στα γυναικεία μυστήρια της Μάνας και Παρθένου, μετουσιώνοντάς τα εν συνεχεία στην Ορφική ποίηση και θρησκευτικότητα, και τέλος πρακτικά υποκαθιστώντας τα στην Ελληνιστική εποχή.

Ο Απόλλων είναι ο κατ' εξοχήν θεός της Δωρικής ουσίας του Ελληνισμού.

Και ο Χριστός του Ελληνισμού εγγράφεται θρησκευολογικά στην ίδια γραμμή απο-κάλυψης του μυστηρίου της υπαρξής.

Η ιστορία της πρώτης χιλιετίας π. Χ. καθορίζεται από την πάλη μεταξύ της Δωρικής Αρχής του Κάλλους (του Απόλλωνα, και της Σπάρτης σαν απόλυτης πραγμάτωσης της καινής ιδέας) και της Μεσανατολικής Αρχής της Ισχύος (του Κυρίου των Δυνάμεων, και των διαδοχικών αυτοκρατορικών ολοκληρώσεων του κεντρικού γεωπολιτικού πεδίου του πολιτισμού, Ασσυριακής, Μηδικής, Περσικής, ισορροπίας ισχύος της Ελληνιστικής εποχής, με κατάληξη την Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία).

Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία ιδρύεται με συνεκτικό ιστό την λατρεία του Απόλλωνα και την κλασική Μορφή. Η απουσία του τρίτου παράγοντα της ορίζουσας του πολιτισμικού Ελληνισμού, του Έρωτα του Κάλλους, παραχαράσσει και τους δύο άλλους ανάγοντάς τους σε τύπο χωρίς πνεύμα,

και έτσι υποσκάπτει την θεμελίωση. Αλλά ούτε η Διονυσιακή μυστηριακότητα, παρ' όλη την ισχυρή κατοχή στην ψυχή των λαών που είχε, δεν ευδοκίμει, αν δεν μετουσιωθεί ο Διόνυσος ταυτιζόμενος με τον Ήλιο κατά τον συγκρητισμό κάθε παρακρμιακής και μεταβατικής εποχής. **Αγών μέγας εκτυλίσσεται μεταξύ της Μεγάλης θεάς (Ισιδος), του Κυρίου των Δυνάμεων και της Ζωής (Ηλιου, από τον θεό του Ακενάτον μέχρι τον Συριακό θεό του Ηλιογάβαλου), του Τελετάρχη της φοβερής Μύησης (Μίθρα) και του Χριστού.**

Αυτό που αρχίζει με Απόλλωνα τελειώνει με Χριστό, το Ελληνικό δίπολο που θρησκευολογικά χαρακτηρίζει την Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία.

[Για την Ελληνιστική λατρεία της Ίσιδος, και τις Ισιακές «αρεταλογίες», v. W. Peek, *Der Isishymnus von Andros und verwandte Texte*, 1930. – Για την αναγωγή πλείστων θεοτήτων στον Ήλιο, στα πλαίσια μιας Πορφυριανής συγκρητιστικής Νεοπλατωνικής τάσης, επομένως ενός λογίου φαινομένου, locus classicus είναι η ανάλυση στον Macrobius, *Saturnalia*, I, 17-23. Η πραγματικότητα στους λαούς ήταν η Συριακή Ηλιολατρεία. – Για την Μιθραική προβολή, v. R. Merkelbach, *Mithras, Ein persisch-roemischer Mysterienkult*. – Cf. Fr. Cumont, *Les religions orientales dans le paganisme romain*, 1909 (2). R. Reitzstein, *Die Hellenistischen Mysterienreligionen nach ihren Grundgedanken und Wirkungen*, 1927. – Για την Ορθόδοξη Χριστολογία, δείτε τις σχετικές μελέτες μου.].

Την Πέμπτη θα αναπτύξω υπό μία συνθετική ενότητα θέματα τριών διαδοχικών συναντήσεων κατά το πρόγραμμα, για να προλάβουμε μια ολοκληρωμένη παρουσίαση της θεματικής αυτής της περιόδου.

Οι τρεις τίτλοι ήσαν:

1/ Η Ελληνική Μορφή

2/ Η Συμπλοκή και Πάλη Απόλλωνα και Assur.

Η Διαμάχη «Τέλους» και Ισχύος στην 1^η Χιλιετία π. Χ.

και η Αυγούστεια Σύνθεση στην Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία

3/ Απόλλων, Διόνυσος, Χριστός

Θα μιλήσω λοιπόν με θέμα:

Μορφή, Ανάγκη και Ιστορία

Η ομιλία και συζήτηση θα γίνει Πέμπτη 3 Ιουλίου, στις 8.30 το βράδυ, κανονικά στην συνηθισμένη Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης (2^{ος} όροφος, Πλατεία Γεωργίου Α').

Οι εργασίες συντήρησης και βελτίωσης του χώρου έχουν ολοκληρωθεί αλλά σε περίπτωση που δεν έχει γίνει η παράδοση ή που δεν έχει βρεθεί λύση εγκαίρως, η συνάντηση θα γίνει ακόμη μια φορά σε παρακείμενο χώρο.

Σε τέτοια περίπτωση θα αναρτηθεί ειδοποίηση στην είσοδο του Μεγάρου κάτω.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

II

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

ΑΠΟΛΛΩΝ ΕΠΙΦΑΝΗΣ

Σπάρτη Οδηγός, «Ελλάδος Ακρόπολη»

*Κριτική Πολιτιστική και Πολιτική Ιστορία
του Ελληνισμού στους Αρχαϊκούς Χρόνους
(7^{ος} – 6^{ος} αιώνας π.Χ.)*

*III. Ο 6^{ος} Αιώνας π.Χ.:
Η Ιωνική Προβολή, η Σπαρτιατική Αντίδραση και η
Δωρική Επιβολή*

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΣΠΑΡΤΗ

Τον 7^ο αιώνα π. Χ. έχει στηθεί ο Δωρικός «Κόσμος» του Ελληνισμού.

Υπάρχουν πόλεις. Ελληνική Πόλις είναι μια πλήρως ανεξάρτητη και κυρίαρχη πολιτική συγκρότηση μιας μικρής σχετικά κοινωνίας με μια γεωγραφικά οριζόμενη επικράτεια, συνήθως μια πεδιάδα περιβαλλόμενη από βουνά. Αρχετυπική Ελληνική πόλη είναι η Σπάρτη, εκεί δηλαδή που η ουσία της πόλης και η ιδέα του Δωρικού πνεύματος πραγματώνονται απολύτως, χωρίς προσαρμοστικό μοντέλο και επομένως προσέγγιση στο ιδεώδες όχι ταύτιση ιδέας και πραγματικότητας.

Και υπάρχουν ιερά εκτός πόλεων, δύο εκ των οποίων είναι καίριας σημασίας ως ιδιαιτέρως πανελλήνια. Εδώ δηλαδή η πολιτισμική ταυτότητα του Ελληνισμού φανερώνεται και έτσι ο πολίτης όλων των πόλεων αισθάνεται οικεία προς τον χώρο και προς τους κατοίκους όποιας πόλεως

συμμετέχει στην δεδομένη ταυτότητα. Είναι τα ιερά της Ολυμπίας και των Δελφών. Η οργάνωση και διοίκηση αυτών των ιερών προκύπτει με ένα ιδιαίτερο τρόπο. (Το αυτοδιοίκητο του Αγίου Όρους εντός της Ελληνικής επικράτειας είναι ένα ανάλογο μοντέλο που είχε δοκιμαστεί).

Οι Ιωνικές πόλεις ακολούθησαν διαφορετικό δρόμο. Η νέα αποκάλυψη, η ουσία των πραγμάτων στην Μορφή, είναι χρήσιμη για την μέριμνα ου χρόνου. Και αυτό εφήρμοσαν. Και αρχικά πρόκοψαν εντυπωσιακά στην διαχείριση των αναγκών του χρόνου κατά τους τρεις πυλώνες των.

Αλλά είχαν γρήγορα καιρό τέλος. Ο Απόλλων δεν αρέσκεται στην χρησιμοποίησή του. Η αποκάλυψή του της τελειότητας, αν γίνει εργαλείο, είναι τοξική. Καταστρέφει τον χρήστη. Κατέστρεψε ταχύτατα και το απαύγασμα της επιτυχούς εφαρμογής αυτής της μεθόδου, την Αθήνα. Συνέτριψε και την Σπάρτη την ίδια όταν με δισταγμούς και αμφιταλαντεύσεις ακολούθησε παρόμοια οδό.

Πριν την εσωτερική και εξωτερική καταστροφή της όμως η Ιωνία εξέφερε ένα πολλαπλό πυροτέχνημα χαρακτηριστικών και μοναδικών φαινομένων. Αυτά είναι:

1/ Η Μεταμόρφωση των Μυστηρίων, η Διονυσιακή λατρεία και ο

Ορφισμός.

2/ Σοφία, φρόνηση και φιλοσοφία

3/ Η γέννηση του χρήματος και η νέα οικονομία

4/ Πολιτικές εξελίξεις: Τυραννία, Δημοκρατία

5/ Ιωνικός ρυθμός σε αρχιτεκτονική και γλυπτική

6/ Ιωνική ποίηση: έπος, ελεγεία και ιάμβος

7/ Θέατρο, Δραματική ποίηση και το τραγικό.

Θα τα μελετήσουμε αυτήν την Παρασκευή καθ' εαυτά και στην αλληλοσυνάρτησή τους.

Θεματικός τίτλος της ομιλίας μου είναι:

*Η Ιωνική Προβολή και η Καταστροφή
Το Κέρδος στον Χρόνο από την Αιωνιότητα
και η Τοξικότητα του «Εργαλείου»*

Η ομιλία θα γίνει την Παρασκευή 19 Ιουνίου, 8.30 το βράδυ στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του Παλαιού Δημαρχείου. Το Δημαρχείο αλληλοκοιτάζεται με το Αρχαιολογικό Μουσείο, έστω νοερά τώρα. Εξ αρχής η ρύθμιση του κεντρικού πάρκου αλλά και το συνολικό πλάνο της κατοίκησης είχε συλληφθεί έτσι ώστε να καλλιεργεί τη σχέση της αρχαίας προς την νέα Σπάρτη. Ο εναρμονισμός λοιπόν λόγου που θα διεξοδεύσουμε, χώρου και αρχικής ιδέας είναι δυναμικός.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

III

Η Σπάρτη:

Ιδέα και Πραγματικότητα

Για να κλείσουμε την φετινή περίοδο εντός του Ιουλίου, με μια μικρή καθυστέρηση μόνο, συμπυκνώνω τις αναλύσεις σε κεφάλαια, επιφυλασσόμενος να τις αναπτύξω την επόμενη περίοδο κατά το νέο πρόγραμμα.

Στις δυο επόμενες τελευταίες του Κύκλου συμπληρωματικές συναντήσεις θα ασχοληθούμε με την πραγματικότητα της Σπάρτης. Πως πραγμάτωνε, κατά την Απολλώνια επιταγή όπως προκύπτει από τον συμβολισμό της φύσης του Απόλλωνα, τον περιορισμό στο ελάχιστο της μέριμνας του χρόνου για τους τρεις βασικούς πυλώνες των αναγκών, την δικαιώνιση του είδους (οικογένεια και ήθη), την επιβίωση του ατόμου και των δικών του (οικονομία, αγαθά, πλούτος), και την οριοθέτηση ζωτικής ζώνης ασφάλειας (με δομές εξουσίας).

Αυτήν την φορά, την Κυριακή, θα μελετήσουμε τις σχέσεις των δυο φύλων στην Σπάρτη. Και θα ερευνήσουμε ποια αντίληψη για την φύση των φύλων υπόκειται στην πραγματικότητα των δεδομένων σχέσεων. Θα δούμε ότι οι σχέσεις αυτές είχαν όντως περιορισθεί στο ελάχιστο, και αποσκοπούσαν αποκλειστικά στην τεκνογονία, σωστότερα στην ευγονία.

Θα βρούμε πως επιτυγχανόταν αυτό πρακτικά. Και παρεμπιπτόντως πώς εξασφαλιζέτο η πληθυσμιακή σταθερότητα για όλη την περίοδο της ακμής της Σπάρτης. Και θα κοιτάξουμε προσεκτικά αν το σύστημα της Σπάρτης αντιστοιχεί με τα σωματικά, βιολογικά, ψυχολογικά και πνευματικά χαρακτηριστικά των φύλων. Θα ανακαλύψουμε την τέλεια αρμονία φύσης

και Σπαρτιατικού συστήματος και να θαυμάσουμε την θεότητα του Λυκούργου για άλλη μια φορά.

Θεματικός τίτλος της ομιλίας μου θα είναι:

Φύση, Ρόλος και Σχέσεις των Φύλων στην Σπάρτη

Και σε αυτό το σημαντικό θέμα, όπως και σε άλλα, η σύγχυση και η παρεξήγηση κυριαρχούν στις σύγχρονες θεωρήσεις εξ αιτίας της θεμελιωδώς εσφαλμένης μεθόδου να προσεγγίζονται τα αρχαία ζητήματα από την σκοπιά της Ευρωπαϊκής κατάστασης και μάλιστα στην παρακμή της. (Η Νεοελληνική μεθοδολογία είναι γενικά η ίδια επί τα χείρω). Πολύ ευκολότερη εννοώ θα ήταν, φερ' ειπείν, η σωστή προσπέλαση από τα Μανιάτικα σχετικά ήθη και έθιμα όπως ίσχυαν μέχρι ενός όχι πολύ μακρινού παρελθόντος (τουλάχιστον μέχρι τις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Βέβαια το άριστο είναι να μελετώνται τα φαινόμενα εκ των έσω, χωρίς καμμία εξωτερική βάση προσέγγισης. Και έχουμε πληθώρα στοιχείων για να εξασφαλίσουμε και τα γεγονότα και το νόημά τους κατ' αυτούς τους αρχαίους, τους μετέχοντες του αυτού πολιτισμού με αυτόν στον οποίο ανήκει το κρινόμενο θέμα.

Η ομιλία θα γίνει την Κυριακή 5 Ιουλίου, 8.30 το βράδυ στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του Παλαιού Δημαρχείου.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.